

بۆ يادى ھاوبير ئامانج، ناسراو به (مام برايم)

له پيش ۱۹۸۰ ھە ھاوبير ئامانج دەناسى. ئەو ھاورى و ھاو قوتابخانەى چەند ھاورىيەكى من بوو. منيش له رىي ئەوانەو، سلاو و چاكوچونيم له تەك ئامانجا پەيدا كرد... ئەو ھەميشە شيكپوش و دەم بە پيکەنين بوو، له رۆشتندا، برە سنگى دەردەپەراند. بە روخساريشيدا دياربوو، نقوومى عەشقيكى قوول بوو.

که دەلیم يەكترمان دەناسى، بەلام که سمان نەماندەزانی که ھاوبيرى يەكترين، چونکه کهم ريکدەکەوت، گفتوگوى دريژ پيکەو بەکەين تا، له نيزيکەو ئەشنای بيروبوچوونى يەکتر ببين... ئەو سەردەمە، گەلەک ئاسان بوو، بزانی کى چييه. ھەر لەري قسە و دەبريني بيروباو ھەو، دەکرا دەستنيشانی خانەى ھزرى ئەو کەسە بەکەيت و تەنانەت بزانی له چ پارتيكى سياسيدا کار دەکات، ياخود نيزيکە . رۆژگار ھات و چوو، من ھيشتا خویندەم تەواو نەکردبوو، ھەوالم زانی له رىي ھاوبيرى ھەميشە زیندوو و رەوانشادم، (ئازاد)، ناسراو بە بروسکە، که من ئەميشم له ريگای ھاوبير و ھاورى منداليم ھوشيارى و ھستار ھەشيدەو ناسى، که کاکە ئامانج ھاوبيرى پاسوکە و چۆتە ريزەکانى پيشمەرگەى پاسوکەو.

دواى زانينى ھەوالم، ھەستىكى بەھيز و خوشى مۆرالى پى بەخشيم، چونکه سلاو و ريزگرتنەکەم له کەسنيک بوو، ھاوبيرى خۆمە و بەھەدەر نەچوو.

چەند سالى دواتر بەھوى شەرى براکوژييهو، منيش پەراگەندەى ئەوروپا بووم. چونکه چ ئەو کاتە و ھەم ئيستاش ناتوانم و ئامادەنيم کورد بکوژم. سالى ۱۹۸۹، کاتى ھاوبير و سکرترى حيزمان کاک ئازاد مستەفا، له سوید مالتاوايى ليکردين و گيانى بەخشييه پرسى رەواى نەتەوھەکەى، بەختەوەر بووم، له تەك ھاوبير فەرەيدونى قازيدا، دەرفەتى ياوھريکردنى تەرمەکەيم ھەبوو. له ستوکھۆلم ھەلفرين بەرەو ، مۆسکو، پاشان تاران و دواتريش بەرەو سەقز و دوا قوناخ لە زەلى، بە ئامادەبوونى سەدان پيشمەرگە و نوینەرى لایەنە سياسیيەکان و ھاوبيران، تەرمەکەيمان بە خاکی پيروزی کوردستانمان سپارد.

ھەر که گەشتە بارەگای پاسوک لە نوکان، بە دیدارى چەند ھاوبيرىكى خوشەويستم شاد بوومەو. يەکى لەوانە ھاوبير ئامانجى ناسراو بە مام برايم بوو.

باره‌گای سه‌رکردایه‌تی پاسۆک له نوکان، نژیکی باره‌گای لایه‌نه‌کانی تری به‌ره‌ی کوردستانی، به‌تایبه‌ت ی.ن.ک بوو. هه‌ردوو ئه‌فسه‌ری تیکۆشه‌ر و وناوی کوردایه‌تی کاک که‌ریم سه‌لام و کاک شوان، سه‌ره‌په‌رشته‌ی نژیکی ۲۵ پێشمه‌رگه‌یه‌کیان ده‌کرد... مامۆستا ئه‌حمه‌د هه‌ردیش، ئه‌وکات برا گه‌وره و له جیی سکرته‌ری پاسۆک بوو، له سه‌قز داده‌نیشت. هاویر جوامیر و ریبین هه‌ردی و چه‌ندانیکی تر، سه‌ره‌په‌رشته‌ی ده‌زگای راگه‌یان‌دنیان ده‌کرد... هاویر دلیر و حسین جاف، به‌رپرسی ریکه‌ستن بوون و مام برام فه‌رمانده‌ی پێشمه‌رگه‌کان بوو. قوناخه‌که، به‌ناومیدی و روژانی سه‌خت ناوی ده‌رکرد بوو. ژبانی پێشمه‌رگایه‌تی له‌وپه‌ری سه‌ختی و دژواریدا بوو. کاره‌ساتی هه‌له‌بجه و شالاوه‌کانی ئه‌نفال و راگوێزان و کاولکاری رژی می به‌عس گه‌یشتبووه، تروپکی تاوانکاری.. ئه‌و روژانه، شاری قه‌لادزیی خوشه‌ویست راده‌گوێزرا و کاولده‌کرا..

پاش به‌رپه‌ربردنی دابونه‌ریتی پرسه‌ی کاک ئازاد و که‌مبوونه‌وه‌ی میوانه‌کان، دوا‌ی ۴- ۵ روژیک پێشنیازی سه‌ردانیکی گلکۆکه‌ی کاک ئازاد کرد و هاویران کاک که‌ریمی هه‌میشه‌ زیندوو، مام برامی هه‌رگیز نه‌مر، هاویر ئاسۆس هه‌ردی و هاویر دلیر چاوشین و هاویر فه‌ره‌یدون قازی و به‌نده، به‌ره‌و زه‌لی، که‌ نژیکی ده‌مژمیری نه‌مه‌ری بوو، که‌وتینه‌ری... له کاتی روشتندا، هه‌رجه‌ری له‌یه‌کی له‌و هاویرانه‌ نژیکی ده‌بوومه‌وه و شانبه‌شانی یه‌کتر ده‌پوشتین... پیم وایی، دوا‌ی کاک که‌ریم، زۆرتین کاتم له‌ته‌ک مام برامدا به‌سه‌ر برد.

باسی گه‌له‌ک شتمانمان کرد، له‌وانه: گه‌ره‌کی ئیبراهیم پاشا و سه‌رده‌می خویندن و هاویریانی ئه‌و روژگاره و ئه‌وجا هه‌لومه‌رجی پێشمه‌رگایه‌تی و بارودۆخی پاسۆک و پێوه‌ندی به‌ریکه‌سته‌کانی نیو شاره‌کان و حیزبه‌ کوردستانییه‌کانه‌وه و هتد... زۆری نه‌خایاند ده‌رگای دلی خسته‌ سه‌رپشت و گه‌رایه‌وه سه‌ر زاتی خویی و ئه‌و ئه‌وینه‌ی پێوه‌ی ده‌نالاند... منیش وه‌ک مشتته‌رییه‌کی به‌ په‌رۆش گویم بۆ قسه‌کانی راگرتبوو.

هاویر ئامانج، پێشمه‌رگه‌یه‌کی به‌ ووره‌ بوو، خاوه‌نی باوه‌ریکی پۆلایین بوو، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا چه‌ند جاریک جه‌ختی له‌سه‌ر ئه‌وه‌ کرده‌وه، له‌ ئیستادا، له‌به‌ر کاک که‌ریم و بۆ پاسۆک ماوه‌ته‌وه، ده‌نا هیجگار بیزاره‌ له‌ هه‌ندێ شت. تا خودا چه‌ز بکات که‌سیکی دلی ناسک و که‌م چیکه‌لدانه‌ بوو. بۆیه‌کا منیش به‌ نه‌خشی خۆم هه‌ولم دا ئارامی بکه‌مه‌وه. ئیدی به‌مجۆره‌ زۆربه‌ی

کاته کانمان پیکه وه به سهر ده برد. دواى چهند روژيک له تهک کومه لى هاوبيردا و به رييه پرتي مام برايم سهر داني ئه و گوند و ره شمالانه مان ده کرد، که له ده و روبه رى نوکان بوون و ساته وه ختيکي پر له نازار و دلته نگيمان له نيو ژيانى پر له کوله مهرگي دانيشتوان و ناواره کاني ده قهره که دا به سهر برد. به لام ديسان سهر دانه که مان، هم بو ئيمه مايه ي خوشييه ک بو، همه ميش لاي ئه وان جي سهر بووري و ناراميه ک بو.

له و گه رانه وه يه دا، نيزيکي ٤ ههفته له نيو هاوبيران و پيشمه رگه دلسوزه کاني پاسوکدا مامه وه. گه له ک ميواني جوړاو جوړ هاتن بو لامان، لى له تهک دووان له وانه، گيانبه ختکردوى ره وانشاد يوسفه لچه و کاکه به هادينه قه له وى برازاي عه باس ئه بوشواربي که باجى، که هر به ريکه وت هاوپري خوشه ويستم بو، سات و کاتي زور خوشمان به قسه ي خوش و نوکته و به سهر هاته کاني يوسفي خيترنه ديو و کاکه به هادين باسي که تنه کاني خو ي له گه ل مامه عه باسدا به سهر برد. گه به هه له شدا نه چم به ها قه له و چه ندجاريک به گووتنى گورانيه کاني ماموستا سالح ديوان، ديداره کاني خوشتر ده کرد... ره وانشادى هميشه له يادنه چوو کاک که ريميش به قسه و ته عليقيکي خوش، جاره وه جار هموانى ده هيتايه پیکه نين.. کاک که ريم زور سهرى ده کرده سهر يوسف و به هادين و ئه وانيش به هر جوين و قسه يه کي کاک که ريم شاگه شکه ده بوون. ئه م دوانه، له بهر ئه وه ي خه رجيان زور بوو، به پاسوک به خيو نه ده کران و ناچار چووبونه نيو پارتى و سوشيا ليسته وه . جي خو يه تي ئاماژه به قسه و هه لو يستيکي کاک يوسفه لچه بدهم... ئه و روژانه رژيمي به عس، برپاري لي بووردنى دا بو. کاتي ئه م هه واله يان به يوسف راگه ياند، يه که وراست هاته قسه و گوتى: دايکم بکه ن به پاشاي کويت، ناچمه وه لاي به عس و سه دام.

ئا له هه موو ساته پر له جوش و خرؤشه دا، مام برايم وهک په پووله يه کي روحو سووک ده هات و ده چوو. کاروبارى پيشمه رگه يي خو ي و هاوبيراني راده په راند و به رده وام له خزمه تي ميوانه کانيشدا بو.

هه رجاري سهر نجم لى بدايه، يان له ته نيشتمه وه بوايه بو ي هه ناسه يه م ده کرد، ده مزاني له ناخرا به ئه قينه که وه سوت او وه. وه ختي نيگامان له يه کتر يه کانگير ده بوو، بزده يه کي کورت ده هاته

سەر رووخساری پانوبهرینی. به تاییهت قژی پیشی سهری رووتابوو، که له و رووخساری قه به تر و پانتر دهینواند.

ئهو دردهدی ئهو سهختی و ناخوشییه که ی له و هدا بوو، کهس هیچی بو ئهو پئ نه ده کرا. مهل و بالندهش نه یانده توانی به سانایی بینه قاسید و په یامی کهس به کهس بگه یئن. ئاخو له و داماو ییه و له نیو ئهو دۆل و چه م و شاخانه دا، له نوکان، که ته نیا خوړ و ئه ستیره ی ئاسمانمان لی دیار بوو، هه موو که و تبووین به سهر کوستی شیرینی کاک ئازاد دا و بیر له چاره نووسی پاسوک و کورد ده کرایه وه، ئیدی کی دهیتوانی ده رمانی خه میکی وا قوولی دلی مام برام بکات... به دلنیا ییه وه کهس.

به ر له گه رانه وه، قه مسه له یه کی سه وزی سه ربازیم له به ردابوو، دام به مام برام به دیاری . به چرپه یه کیش داخوازییه کی لیکردم!! گفتم دایه بو ی جییه جی بکه م.. زور به داخه وه ئه مه م بو نه کرا، چونکه گه یاندنی ئهو شته، له ری ئیرانه وه، به دهستی مام برام، زور مه حال بوو.

زوری نه برد، راپه رینی ۱۹۹۱ سه ری هه لدا و ئه ویش له ته ک هاو بییرانی پاسوک و لایه نه کانی تری به ره ی کوردستانیدا، قاره مانانه و دلسوزانه به شداریی له ئازاد کردنی شار و شاروچکه کسانی کوردستاندا کرد.

هاتنه دی ئه م ئاواته به رزه، زوری نه خایاند و کو ره وی ملیونه ها خه لکی کوردستان له ترسی شالای دی رندانه ی به عس و مواهیدی خهلق دهستی پیکرد... هاو بییر ئامانج و دهسته یه ک پیشمه رگه ی پاسوک و یه کیتی له بناری چیای ئه زمه ر، سه نگه ریان له هیزه کانی داگیر که ر گرد و پاشه کشه یان به پیشروه ییان کرد. له م داستانه دا، مام برام ، ئه و په ری قاره مانیتی نواند و جوامیرانه زه بریان له دوژمن وه شاندا. هاو بییر ئامانج ئه مه نده لیوه شاوانه به رگری کرد، له لایه ن سه ر کردایه تی به ره ی کوردستان ییه وه له ته ک هاو بییره کانی تر دا خه لات و پاداشت کران.

ئه م رۆله قاره مانه ، به دهیان داستانی شهر و مه فره زه کردن و چالاکی نهینی نیو شاردا، به سلامه تی ده رباز بوو، که چی له بهختی که چی بنه ماله و پاسوک و کورد دا، به روودای ئوتومبیل، کاره ساتیکی یه کجار دلته زین و ناخوش، له ناوچه ی شار باژیر ، ئهو گیان و جهسته و باوه رهی ته رخانه ری ئازادی و سه ره خو یی کورد و کوردستانی کرد بوو، به خشی. ئا به م

جۆره هاوبیریکی دلسۆز و رۆلهیهکی به ئهمهکی کوردایهتی بۆ دواجار پاسۆک و کورد
وهاوبیران و کهسوکاری جیهیشت...

هاوبیره هیژاکه م، رهوانشاد بیت و گلکۆت پر له گولاو و رووناکی بیت. سلاو له یادت